

Forslag om Communitetet — give saa store Summer, som det ikke selv har Brug for, til Foranstaltninger, som havde Samfundets Bedste for Dø. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Ville) siger, at det er kun, fordi vi ikke have en fast Plan for Anvendelsen af de store Midler fra Sorø. Det giver jeg det ærede Medlem fuldkommen Ret i, og jeg har ogsaa for høvt den Ære at udtale her i Saalen, at hvis der kom en Plan for Anvendelsen af de store Midler derude fra, saa vilde der ikke let blive Tale om at komme med nye Forslag om at tage saa en og saa en anden Sum; man vilde da indskrænke sig til de Summer, der allerede havde faaet en mere fast Charakter; men saalænge en saadan Plan endnu ikke foreligger, maa man ikke undre sig over, at saadanne Forslag fremkomme. Dette er virkelig et Ær, hvor der er Grund til at komme med et saadant Forslag som det, der her foreligger; thi vi staae ligeoverfor en forhadt, tung og trykkende Skat, nemlig Indkomstskatten. (Vilje: Den blive vi alligevel ikke frie for!) Ganste vist blive vi ikke derfor frie for den; men det er dog klart, at dette Forslag blandt de mange andre, der fremkomme under Finantslovens Behandling, maa have Betydning som Bidrag til at fremkalde en taalelig Balance, og paa dennes Bestaendighed berøer igjen Størrelsen af den Indkomstskat, der vil blive nødvendig. Det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Frederiksen) brugte nogle Udtryk, som vare meget stærke, i Anledning af den Anvendelse, her er Tale om, af disse sepatate Fonds. Han sagde, at man der ved „frænkede“ de gamle Funderter og tog Lyften bort fra Folk til at legere. Jeg kan mærke paa disse Udtryk, at det ikke staaer klart for det ærede Medlem, hvilken Forskjel der er mellem de Stiftelser, der ere oprettede af Private, og dem, der ere oprettede af Staten. Her er Tale om Stiftelser, der ere oprettede af Staten — for Sorø Academies Vedkommende gjælder det ialfsld dog for den væsentligste Deel — og saadanne Stiftelser kan kun Staten raade over. Jeg kan henvise det ærede Medlem til Scheels Personret, hvor det udtrykkeligt siges, at Stiftelser, som ere oprettede af Staten, maa denne igjen kunne ophæve

og selvfølgelig maa den endnu mere kunne disponere over Anvendelsen af deres Overskud for enkelte Ær; der tilføies, at en saadan Ophævelse vil ikke lettelig skee, medmindre Niemedet er fyldestgjort eller antages paa anden Maade bedre at kunne opnaaes. Men hvem skal afgjøre dette? Det maa Statsmagten; thi der er ingen Anden, som kan det. Jeg vil bede det ærede Medlem nøie mærke sig Forskjellen mellem Stiftelser, oprettede af Private, og Stiftelser, oprettede af Staten, inden han skal værere Ordfører for Finantslovens Indtægtsfide; thi der vil han ganste vist møde et Forslag, nemlig det stadigt tilbagevendende Forslag af det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther), som gaaer ud paa at angribe Stiftelser, der have en privat Oprindelse, og der har den Betragtning fra det ærede Medlems Side, som jeg nu har omtalt, sin fulde Betydning. Men, siger den høitærede Minister, man skal dog ogsaa see efter, om der ikke for det oprindelige Formaal er Noget at gjøre, som det ligger nærmere ialfsld først at faae fra Haanden, inden man gaaer til andre og beslægtede Formaal. Denne Betragtning fra den høitærede Ministers Side kom navnlig frem for Communitetets Vedkommende, og han henviste blandt Andet til en Ombygning af Regentens. Det er nu ganste vist, at det nærmeste Formaal for Communitetet er at understøtte trængende Studenter; men en altfor stærk Fastholden ved dette bestemte Formaal vilde være meget betænkkelig. Her tager jeg mig til Indtægt, hvad der blev yttret af det ærede Mindretal (Frederiksen), idet han sagde, at det vilde være „misligt“ at anvende Communitetet alene til det, det er bestemt til. Det vilde jo nemlig aabenbart forøge Stipendiepladsernes Antal, der virkelig allerede er temmelig stort, i en saadan Grad, at vi formelig vilde blive oversvømmede af Studenter. Vi have i Udvalget aldeles ikke glemt, hvad det oprindelige Formaal for Communitetet egentlig er, og Finantsudvalget har under det Afstnit, der næste Gang vil komme under Forhandling, med Hensyn til et Regjeringsforslag, der gif i Retning af det egentlige Formaal for Communitetet, vist en Smødefommen, maaskee endog i en noget betænkkelig Grad, men hvor-